

Tacitus Histories I

Histories 1.4-7, 12-14, 17-23, 26

Histories 1.4-7

4.2 finis Neronis ut laetus primo gaudentium impetu fuerat, ita varios motus

animorum non modo in urbe apud patres aut populum aut urbanum militem, sed

omnes legiones ducesque conciverat, evulgato imperii arcano posse principem

alibi quam Romae fieri. sed patres laeti, usurpata statim libertate licentius ut erga

principem novum et absentem; primores equitum proximi gaudio patrum; pars

populi integra et magnis domibus adnexa, clientes libertique damnatorum et

exulum in spem erecti: plebs sordida et circo ac theatris sueta, simul deterrimi

servorum, aut qui adesis bonis per dedecus Neronis alebantur, maesti et rumorum

avid.

5. miles urbanus longo Caesarum sacramento imbutus et ad destituendum

Neronem arte magis et impulsu quam suo ingenio traductus, postquam neque

dari donativum sub nomine Galbae promissum neque magnis meritis ac praemiis

eundem in pace quem in bello locum praeventamque gratiam intellegit apud

principem a legionibus factum, pronus ad novas res scelere insuper Nymphidii

Sabini praefecti imperium sibi molientis agitatur. et Nymphidius quidem in ipso

conatu oppressus, set quamvis capite defectionis ablato manebat plerisque

militum conscientia, nec deerant sermones senium atque avaritiam Galbae

increpantium. laudata olim et militari fama celebrata severitas eius angebat

aspernantes veterem disciplinam atque ita quattuordecim annis a Nerone

adsuefactos ut haud minus vitia principum amarent quam olim virtutes

verebantur. accessit Galbae vox pro re publica honesta, ipsi anceps, legi a se

militem, non emi; nec enim ad hanc formam cetera erant.

6. invalidum senem Titus Vinius et Cornelius Laco, alter deterrimus

mortalium, alter ignavissimus, odio flagitorum oneratum contemptu inertiae

destruebant. tardum Galbae iter et cruentum, interfectis Cingonio Varrone

consule designato et Petronio Turpiliano consulari: ille ut Nymphidii socius, hic

ut dux Neronis, inauditi atque indefensi tamquam innocentes perierant. introitus

in urbem trucidatis tot milibus inermium militum infaustus omine atque ipsis

etiam qui occiderant formidolosus. inducta legione Hispana, remanente ea quam

e classe Nero conscriperat, plena urbs exercitu insolito; multi ad hoc numeri e

Germania ac Britannia et Illyrico, quos idem Nero electos praemissosque ad

claustra Caspiarum et bellum, quod in Albanos parabat, opprimendis Vindicis

cooptis revocaverat: ingens novis rebus materia, ut non in unum aliquem prono

favore ita audenti parata.

7. forte congruerat ut Clodii Macri et Fontei Capitonis caedes nuntiarentur.

Macrum in Africa haud dubie turbantem Trebonius Garutianus procurator iussu

Galbae, Capitonem in Germania, cum similia cooptaret, Cornelius Aquinus et

Fabius Valens legati legionum interfecerant antequam iuberentur. fuere qui

crederent Capitonem ut avaritia et libidine foedium ac maculosum ita cogitatione

rerum novarum abstinuisse, sed a legatis bellum suadentibus, postquam

impellere nequiverint, crimen ac dolum ultro compositum, et Galbam mobilitate

ingenii, an ne altius scrutaretur, quoquo modo acta, quia mutari non poterant,

comprobasse. ceterum utraque caedes sinistre accepta, et inviso semel principi

seu bene seu male facta parem invidiam adferebant. venalia cuncta, praepotentes

liberti, servorum manus subitis avidae et tamquam apud senem festinantes,

eademque novae aulae mala, aequa gravia, non aequa excusata. ipsa aetas Galbae

inrisui ac fastidio erat adsuetis iuventae Neronis et imperatores forma ac decore

corporis, ut est mos vulgi, comparantibus.

Chapters 8–11: Tacitus now considers the state of affairs outside Rome. Most worrying are the feelings among the German legions, who are described as anxious and angry. Tacitus also names the future emperors Vitellius, who Galba has sent to command the disaffected troops in Lower Germany, and Vespasian, who is fighting a war against the Jews. He ends by darkly foreshadowing the death of Galba and the near destruction of the Roman state

Histories 1.12-14

12. paucis post kalendas Ianuarias diebus Pompei Propinqui procuratoris e

Belgica litterae adferuntur, superioris Germaniae legiones rupta sacramenti

reverentia imperatorem alium flagitare et senatui ac populo Romano arbitrium

eligendi permittere quo seditio mollius acciperetur. maturavit ea res consilium

Galbae iam pridem de adoptione secum et cum proximis agitantis. non sane

crebrior tota civitate sermo per illos menses fuerat, primum licentia ac libidine

talia loquendi, dein fessa iam aetate Galbae. paucis iudicium aut rei publicae

amor: multi stulta spe, prout quis amicus vel cliens, hunc vel illum ambitiosis

rumoribus destinabant, etiam in Titi Vinii odium, qui in dies quanto potentior

eodem actu invisor erat. quippe hiantes in magna fortuna amicorum cupiditates

ipsa Galbae facilitas intendebat, cum apud infirmum et credulum minore metu et

maiore praemio peccaretur.

13. potentia principatus divisa in Titum Vinium consulem Cornelium Laconem

praetorii praefectum; nec minor gratia Icelo Galbae liberto, quem anulis donatum

equestri nomine Marcianum vocitabant. hi discordes et rebus minoribus sibi

quisque tendentes, circa consilium eligendi successoris in duas factiones

scindebantur. Vinius pro M. Othonе, Laco atque Icelus consensu non tam unum

aliquem fovebant quam alium. neque erat Galbae ignota Othonis ac Titi Vinii

amicitia; et rumoribus nihil silentio transmittentium, quia Vinio vidua filia,

caelebs Othо, gener ac socer destinabantur. credo et rei publicae curam subisse,

frustrа a Nerone translatae si apud Othonem relinquерetur. namque Othо

pueritiam incuriose, adulescentiam petulanter egerat, gratus Neroni aemulatione

luxus. eoque Poppaeam Sabinam, principale scortum, ut apud conscientium

libidinum deposuerat, donec Octaviam uxorem amoliretur. mox suspectum in

eadem Poppaea in provinciam Lusitaniam specie legationis seposuit. Othо

comiter administrata provincia primus in partes transgressus nec segnis et, donec

bellum fuit, inter praesentes splendidissimus, spem adoptionis statim conceptam

acrius in dies rapiebat, faventibus plerisque militum, prona in eum aula Neronis

ut similem.

14. sed Galba post nuntios Germanicae seditionis, quamquam nihil adhuc de

Vitellio certum, anxius quonam exercituum vis erumperet, ne urbano quidem

militi confisus, quod remedium unicum rebatur, comitia imperii transigit;

adhibitoque super Vinium ac Laconem Mario Celso consule designato ac

Ducenio Gemino praefecto urbis, pauca praefatus de sua senectute, Pisonem

Licinianum accersiri iubet, seu propria electione sive, ut quidam crediderunt,

Lacone instante, cui apud Rubellium Plautum exercita cum Pisone amicitia; sed

callide ut ignotum fovebat, et prospera de Pisone fama consilio eius fidem

addiderat. Piso M. Crasso et Scribonia genitus, nobilis utrimque, vultu habituque

moris antiqui et aestimatione recta severus, deterius interpretantibus tristior

habebatur: ea pars morum eius quo suspectior sollicitis adoptanti placebat.

Chapters 15–16: After taking Piso by the hand, Galba addresses him in direct speech. This marks the adoption of Piso, but Galba also justifies adoption as a mode of succession, praises Piso’s qualities and advises him on how to govern. The very personal and private nature of the first speech in the Histories is notably different from the grand, public set speeches that are common in historians of earlier periods.

Histories 1.17-23

17. Pisonem ferunt statim intuentibus et mox coniectis in eum omnium oculis

nullum turbati aut exultantis animi motum prodidisse. sermo erga patrem

imperatoremque reverens, de se moderatus; nihil in vultu habituque mutatum,

quasi imperare posset magis quam vellet. consultatum inde, pro rostris an in

senatu an in castris adoptio nuncuparetur. iri in castra placuit: honorificum id

militibus fore, quorum favorem ut largitione et ambitu male adquiri, ita per bonas

artes haud spernendum. circumsteterat interim Palatum publica expectatio,

magni secreti impatiens; et male coercitam famam supprimentes augebant.

18. quartum idus Ianuarias, foedum imbribus diem, tonitrua et fulgura et

caelestes minae ultra solitum turbaverunt. observatum id antiquitus comitiis

dirimendis non terruit Galbam quo minus in castra pergeret, contemptorem

talium ut fortitorum; seu quae fato manent, quamvis significata, non vitantur.

apud frequentem militum contionem imperatoria brevitate adoptari a se Pisonem

exemplo divi Augusti et more militari, quo vir virum legeret, pronuntiat. ac ne

dissimulata seditio in maius crederetur, ultro adseverat quartam et

duo et vicensimam legiones, paucis seditionis auctoribus, non ultra verba ac voces

errasse et brevi in officio fore. nec ullum orationi aut lenocinium addit aut

pretium. tribuni tamen centurionesque et proximi militum grata auditu

respondent: per ceteros maestitia ac silentium, tamquam usurpatam etiam in pace

donativi necessitatem bello perdidissent. constat potuisse conciliari animos

quantulacumque parcí senis liberalitate: nocuit antiquus rigor et nimia severitas,

cui iam pares non sumus.

19. inde apud senatum non comptior Galbae, non longior quam apud militem

sermo: Pisonis comis oratio. et patrum favor aderat: multi voluntate, effusius qui

noluerant, medii ac plurimi obvio obsequio, privatas spes agitantes sine publica

cura. nec aliud sequenti quadriduo, quod medium inter adoptionem et caedem

fuit, dictum a Pisone in publico factumve. crebrioribus in dies Germanicae

defectionis nuntiis et facili civitate ad accipienda credendaque omnia nova cum

tristia sunt, censuerant patres mittendos ad Germanicum exercitum legatos.

agitatum secreto num et Piso proficisceretur, maiore praetextu, illi auctoritatem

senatus, hic dignationem Caesaris latus. placebat et Laconem praetorii

praefectum simul mitti: is consilio intercessit. legati quoque (nam senatus

electionem Galbae permiserat) foeda inconstantia nominati, excusati, substituti,

ambitu remanendi aut eundi, ut quemque metus vel spes impulerat.

20. proxima pecuniae cura; et cuncta scrutantibus iustissimum visum est inde

repeti ubi inopiae causa erat. bis et viciens miliens sestertium donationibus Nero

effuderat: appellari singulos iussit, decima parte liberalitatis apud quemque

eorum relictam. at illis vix decimae super portiones erant, isdem erga aliena

sumptibus quibus sua prodegerant, cum rapacissimo cuique ac perditissimo non

agri aut faenus sed sola instrumenta vitiorum manerent. exactioni triginta equites

Romani praepositi, novum officii genus et ambitu ac numero onerosum: ubique

hasta et sector, et inquieta urbs actionibus. ac tamen grande gaudium quod tam

pauperes forent quibus donasset Nero quam quibus abstulisset. exauktorati per

eos dies tribuni, e praetorio Antonius Taurus et Antonius Naso, ex urbanis

cohortibus Aemilius Pacensis, e vigilibus Iulius Fronto. nec remedium in ceteros

fuit, sed metus initium, tamquam per artem et formidine singuli pellerentur,

omnibus suspectis.

21. interea Othonem, cui compositis rebus nulla spes, omne in turbido

consilium, multa simul extimulabant, luxuria etiam principi onerosa, inopia vix

privato toleranda, in Galbam ira, in Pisonem invidia; fingebat et metum quo
magis concupisceret: praegravem se Neroni fuisse, nec Lusitaniam rursus
et alterius exilii honorem expectandum. suspectum semper invisumque
dominantibus qui proximus destinaretur. nocuisse id sibi apud senem principem,
magis nocitum apud iuvenem ingenio trucem et longo exilio efferatum: occidi
Othonem posse. proinde agendum audendumque, dum Galbae auctoritas fluxa,
Pisonis nondum coaluisset. opportunos magnis conatibus transitus rerum, nec
cunctione opus, ubi perniciosior sit quies quam temeritas. mortem omnibus ex
natura aequalem oblivione apud posteros vel gloria distingui; ac si nocentem
innocentemque idem exitus maneat, acrioris viri esse merito perire.

22. non erat Othonis mollis et corpori similis animus. et intimi libertorum

servorumque, corruptius quam in privata domo habiti, aulam Neronis et luxus,

adulteria, matrimonia ceterasque regnorum libidines avido talium, si auderet, ut

sua ostentantes, quiescenti ut aliena exprobrabant, urgentibus etiam

mathematicis, dum novos motus et clarum Othoni annum observatione siderum

adfirmant, genus hominum potentibus infidum, sperantibus fallax, quod in

civitate nostra et vetabitur semper et retinebitur. multos secreta Poppaeae

mathematicos, pessimum principalis matrimonii instrumentum, habuerant: e

quibus Ptolemaeus Othoni in Hispania comes, cum superfuturum eum Neroni

promisisset, postquam ex eventu fides, coniectura iam et rumore senium Galbae

et iuventam Othonis computantium persuaserat fore ut in imperium

adscisceretur. sed Otho tamquam peritia et monitu fatorum praedicta accipiebat,

cupidine ingenii humani libentius obscura credendi. nec deerat Ptolemaeus, iam

et sceleris instinctor, ad quod facillime ab eius modi voto transitur.

23. sed sceleris cogitatio incertum an repens: studia militum iam pridem spe

successionis aut paratu facinoris affectaverat, in itinere, in agmine, in stationibus

vetustissimum quemque militum nomine vocans ac memoria Neroniani

comitatus contubernales appellando; alias agnoscere, quosdam requirere et

pecunia aut gratia iuvare, inserendo saepius querelas et ambiguos de Galba

sermones quaeque alia turbamenta vulgi. labores itinerum, inopia commeatum,

duritia imperii atrocious accipiebantur, cum Campaniae lacus et Achaiae urbes

classibus adire soliti Pyrenaeum et Alpes et immensa viarum spatia aegre sub

armis eniterentur.

Chapters 24–25: Tacitus relates some instances of Otho's bribery of the praetorians. Otho then entrusts the plot to his freedman Onomastus, who uses two members of the guard to stir up the soldiers' anxieties.

Histories 1.26

26. infecit ea tabes legionum quoque et auxiliorum motas iam mentes,

postquam vulgatum erat labare Germanici exercitus fidem. adeoque parata apud

malos seditio, etiam apud integros dissimulatio fuit, ut postero iduum die

redeuntem a cena Othonem rapturi fuerint, ni incerta noctis et tota urbe sparsa

militum castra nec facilem inter temulentos consensum timuissent, non rei

publicae cura, quam foedare principis sui sanguine sobrii parabant, sed ne per

tenebras, ut quisque Pannonici vel Germanici exercitus militibus oblatus esset,

ignorantibus plerisque, pro Othone destinaretur. multa erumpentis seditionis

indicia per conscos oppressa: quaedam apud Galbae aures praefectus Laco

elusit, ignarus militarium animorum consiliique quamvis egregii, quod non ipse

adferret, inimicus et adversus peritos pervicax.

27. octavo decimo kalendas Februarias sacrificanti pro aede Apollinis Galbae

haruspex Umbricius tristia exta et instantes insidias ac domesticum hostem

praedicit, audiente Othone (nam proximus adstiterat) idque ut laetum e contrario

et suis cogitationibus prosperum interpretante. nec multo post libertus

Onomastus nuntiat expectari eum ab architecto et redemptoribus, quae

significatio coeuntium iam militum et paratae coniurationis convenerat. Otho,

causam digressus requirentibus, cum emi sibi praedia vetustate suspecta eoque

prius exploranda finxisset, innixus liberto per Tiberianam domum in Velabrum,

inde ad miliarium aureum sub aedem Saturni pergit. ibi tres et viginti

speculatores consalutatum imperatorem ac paucitate salutantium trepidum et

sellae festinanter impositum strictis mucronibus rapiunt; totidem ferme milites

in itinere adgregantur, alii conscientia, plerique miraculo, pars clamore et gladiis,

pars silentio, animum ex eventu sumpturi.

28. stationem in castris agebat Iulius Martialis tribunus. is magnitudine subiti

sceleris, an corrupta latius castra et, si contra tenderet, exitium metuens, praebuit

plerisque suspicionem conscientiae; anteposuere ceteri quoque tribuni

centurionesque praesentia dubiis et honestis, isque habitus animorum fuit ut

pessimum facinus auderent pauci, plures vellent, omnes paterentur.

29. ignarus interim Galba et sacris intentus fatigabat alieni iam imperii deos,

cum adfertur rumor rapi in castra incertum quem senatorem, mox Othonem esse

qui raperetur, simul ex tota urbe, ut quisque obvius fuerat, alii formidine

augentes, quidam minora vero, ne tum quidem oblii adulacionis. igitur

consultantibus placuit pertemptari animum cohortis, quae in Palatio stationem

agebat, nec per ipsum Galbam, cuius integra auctoritas maioribus remediis

servabatur. Piso pro gradibus domus vocatos in hunc modum adlocutus est:

‘sextus dies agitur, commilitones, ex quo ignarus futuri, et sive optandum hoc

nomen sive timendum erat, Caesar adscitus sum. quo domus nostrae aut rei

publicae fato in vestra manu positum est, non quia meo nomine tristiorum casum

paveam, ut qui adversas res expertus cum maxime discam ne secundas quidem

minus discriminis habere: patris et senatus et ipsius imperii vicem doleo, si nobis

aut perire hodie necesse est aut, quod aeque apud bonos miserum est, occidere.

solacium proximi motus habebamus incruentam urbem et res sine discordia

translatas: provisum adoptione videbatur ut ne post Galbam quidem bello locus

esset.’

30. ‘nihil adrogabo mihi nobilitatis aut modestiae; neque enim relatu virtutum in

comparatione Othonis opus est. vitia, quibus solis gloriatur, everttere imperium,

etiam cum amicum imperatoris ageret. habitune et incessu an illo muliebri ornatu

mereretur imperium? falluntur quibus luxuria specie liberalitatis imponit: perdere

iste sciet, donare nesciet. stupra nunc et comissiones et feminarum coetus volvit

animo: haec principatus praemia putat, quorum libido ac voluptas penes ipsum sit,

rubor ac dedecus penes omnes; nemo enim umquam imperium flagitio quaesitum

bonis artibus exercuit. Galbam consensus generis humani, me Galba

consentientibus vobis Caesarem dixit. si res publica et senatus et populus vacua

nomina sunt, vestra, committones, interest ne imperatorem pessimi faciant.

legionum seditio adversus duces suos audita est aliquando: vestra fides famaque

inlaesa ad hunc diem mansit. et Nero quoque vos destituit, non vos Neronem. minus

triginta transfugae et desertores, quos centurionem aut tribunum sibi eligentes nemo

ferret, imperium adsignabunt? admittitis exemplum et quiescendo commune

crimen facitis? transcendet haec licentia in provincias, et ad nos scelerum exitus,

bellorum ad vos pertinebunt. nec est plus quod pro caede principis quam quod

innocentibus datur, sed proinde a nobis donativum ob fidem quam ab aliis pro

facinore accipietis.'

31. dilapsis speculatoribus cetera cohors non aspernata contionantem, ut

turbidis rebus evenit, forte magis et nullo adhuc consilio rapit signa quam, quod

postea creditum est, insidiis et simulatione. missus et Celsus Marius ad electos

Illyrici exercitus, Vipsania in porticu tendentes; praeceptum Amullio Sereno et

Domitio Sabino primipilaribus, ut Germanicos milites e Libertatis atrio

accenserent. legioni classicae diffidebatur, infestae ob caedem commilitonum,

quos primo statim introitu trucidaverat Galba. pergunt etiam in castra

praetorianorum tribuni Cetrius Severus, Subrius Dexter, Pompeius Longinus, si

incipiens adhuc et necdum adulta seditio melioribus consiliis flecteretur.

tribunorum Subrium et Cetrium adorti milites minis, Longinum manibus coercent

exarmantque, quia non ordine militiae, sed e Galbae amicis, fidus principi suo et

desciscentibus suspectior erat. legio classica nihil cunctata praetorianis

adiungitur; Illyrici exercitus electi Celsum infestis pilis proturbant. Germanica

vexilla diu nutavere, invalidis adhuc corporibus et placatis animis, quod eos a

Nerone Alexandriam praemissos atque inde rursus longa navigatione aegros

impensiore cura Galba refovebat.

32. universa iam plebs Palatum implebat, mixtis servitiis et dissono clamore

caudem Othonis et coniuratorum exitium poscentium ut si in circo aut theatro

ludicum aliquod postularent: neque illis iudicium aut veritas, quippe eodem die

diversa pari certamine postulaturis, sed tradito more quemcumque principem

adulandi licentia adclamationum et studiis inanibus.

interim Galbam duae sententiae distinebant: Titus Vinius manendum intra

domum, opponenda servitia, firmandos aditus, non eundum ad iratos censebat:

daret malorum paenitentiae, daret bonorum consensui spatium: scelera impetu,

bona consilia mora valescere, denique eundi ultro, si ratio sit, eandem mox

facultatem, regressum, si paeniteat, in aliena potestate.

33. festinandum ceteris videbatur antequam cresceret invalida adhuc coniuratio

paucorum: trepidaturum etiam Othonem, qui furtim digressus, ad ignaros inlatius,

cunctatione nunc et segnitia terentium tempus imitari principem discat. non

expectandum ut compositis castris forum invadat et prospectante Galba

Capitolium adeat, dum egregius imperator cum fortibus amicis ianua ac limine

tenus domum cludit, obsidionem nimirum toleraturus. et praeclarum in servis

auxilium si consensus tantae multitudinis et, quae plurimum valet, prima

indignatio elanguescat. proinde intuta quae indecora; vel si cadere necesse sit,

occurrendum discrimini: id Othoni invidiosius et ipsis honestum. repugnantem

huic sententiae Vinium Laco minaciter invasit, stimulante Icelo privati odii

pertinacia in publicum exitium.

34. nec diutius Galba cunctatus speciosiora suadentibus accessit. praemissus

tamen in castra Piso, ut iuvenis magno nomine, recenti favore et infensus Tito

Vinio, seu quia erat seu quia irati ita volebant; et facilius de odio creditur. vixdum

egresso Pisone occisum in castris Othonem vagus primum et incertus rumor:

mox, ut in magnis mendaciis, interfuisse se quidam et vidisse adfirmabant,

credula fama inter gaudentes et incuriosos. multi arbitrabantur compositum

auctumque rumorem mixtis iam Othonianis, qui ad evocandum Galbam laeta

falso vulgaverint.

35. tum vero non populus tantum et imperita plebs in plausus et immodica

studia sed equitum plerique ac senatorum, posito metu incauti, refractis Palatii

foribus ruere intus ac se Galbae ostentare, praereptam sibi ultionem querentes,

ignavissimus quisque et, ut res docuit, in periculo non ausurus, nimii verbis,

linguae feroce; nemo scire et omnes adfirmare, donec inopia veri et consensu

errantium victus sumpto thorace Galba inruenti turbae neque aetate neque

corpore resistens sella levaretur. obvius in Palatio Iulius Atticus speculator,

cruentum gladium ostentans, occisum a se Othonem exclamavit; et Galba

‘commilito’, inquit, ‘quis iussit?’ insigni animo ad coercendam militarem

licentiam, minantibus intrepidus, adversus blandientes incorruptus.

36. haud dubiae iam in castris omnium mentes tantusque ardor ut non contenti

agmine et corporibus in suggestu, in quo paulo ante aurea Galbae statua fuerat,

medium inter signa Othonem vexillis circumdarent. nec tribunis aut

centurionibus adeundi locus: gregarius miles caveri insuper praepositos iubebat.

strepere cuncta clamoribus et tumultu et exhortatione mutua, non tamquam in

populo ac plebe, variis segni adulatione vocibus, sed ut quemque adfluentium

militum aspexerant, prensare manibus, complecti armis, conlocare iuxta, praeire

sacramentum, modo imperatorem militibus, modo milites imperatori

commendare. nec deerat Otho protendens manus adorare vulgum, iacere oscula

et omnia serviliter pro dominatione. postquam universa classicorum legio

sacramentum eius accepit, fidens viribus, et quos adhuc singulos extimulaverat,

accendendos in commune ratus pro vallo castrorum ita coepit.

Chapters 37–38: Otho’s speech to the soldiers begins by stressing how their fates

are now tied. He recalls Galba’s slaughter of the marines and the unpaid

donative, criticizes Vinius and Piso, and claims that the senate and the Roman

people are depending on them. The speech also describes how Galba has

subverted language, calling his punishments ‘discipline’, his cruelty ‘strictness’,

and his greed 'frugality'. Here Tacitus shows a keen understanding of the

importance of language as an instrument of political control, and of the way in

which it is contested by people with different claims to power.

At the end of chapter 38 Otho orders the armoury to be opened. Tacitus provides

a fabulous description of the soldiers wildly rushing to arms that captures

perfectly the disintegration of military order.

39. iam exterritus Piso fremitu crebrescentis seditionis et vocibus in urbem usque

resonantibus, egressum interim Galbam et foro adpropinquantem adsecutus erat;

iam Marius Celsus haud laeta rettulerat, cum alii in Palatum redire, alii Capitolium

petere, plerique rostra occupanda censerent, plures tantum sententiis aliorum contra

dicerent, utque evenit in consiliis infelicibus, optima viderentur quorum tempus

effugerat. agitasse Laco ignaro Galba de occidendo Tito Vinio dicitur, sive ut poena

eius animos militum mulceret, seu conscientiam Othonis credebat, ad postremum vel

odio. haesitationem attulit tempus ac locus, quia initio caedis orto difficilis modus;

et turbavere consilium trepidi nuntii ac proximorum diffugia, languentibus omnium

studiis qui primo alacres fidem atque animum ostentaverant.

40. agebatur huc illuc Galba vario turbae fluctuantis impulsu, completis undique

basilicis ac templis, lugubri prospectu. neque populi aut plebis ulla vox, sed attoniti

vultus et conversae ad omnia aures; non tumultus, non quies, quale magni metus et

magnae irae silentium est. Othoni tamen armari plebem nuntiabatur; ire praecipites

et occupare pericula iubet. igitur milites Romani, quasi Vologaesum aut Pacorum

avito Arsacidarum solio depulsuri ac non imperatorem suum inermem et senem

trucidare pergerent, disiecta plebe, proculcato senatu, truces armis, rapidi equis

forum intrumpunt. nec illos Capitolii aspectus et imminentium templorum religio et

priores et futuri principes terruere quo minus facerent scelus cuius ultius est quisquis

successit.

41. viso comminus armatorum agmine vexillarius comitatae Galbam cohortis

(Atilium Vergilionem fuisse tradunt) dereptam Galbae imaginem solo adflicxit:

eo signo manifesta in Othonem omnium militum studia, desertum fuga populi

forum, destricta adversus dubitantes tela. iuxta Curtii lacum trepidatione

ferentium Galba proiectus e sella ac provolutus est. extremam eius vocem, ut

cuique odium aut admiratio fuit, varie prodidere. alii suppliciter interrogasse

quid mali meruisset, paucos dies exolvendo donativo deprecatum: plures

obtulisse ultro percussoribus iugulum: agerent ac ferirent, si ita e re publica

videretur. non interfuit occidentium quid diceret. de percussore non satis constat:

quidam Terentium evocatum, alii Laecanium; crebrior fama tradidit Camurium

quintae decimae legionis militem impresso gladio iugulum eius hausisse. ceteri

crura brachiaque (nam pectus tegebatur) foede laniavere; pleraque vulnera

feritate et saevitia truncō iam corpori adiecta.

42. Titum inde Vinium invasere, de quo et ipso ambigitur consumpseritne

vocem eius instans metus, an proclamaverit non esse ab Othonē mandatum ut

occideretur. quod seu finxit formidine seu conscientiam coniurationis confessus

est, huc potius eius vita famaque inclinat, ut conscientia sceleris fuerit cuius causa

erat. ante aedem divi Iulii iacuit primo ictu in poplitem, mox ab Iulio Caro

legionario milite in utrumque latus transverberatus.

43. insignem illa die virum Sempronium Densum aetas nostra vidit. centurio

is praetoriae cohortis, a Galba custodiae Pisonis additus, stricto pugione

occurrens armatis et scelus exprobrans ac modo manu modo voce vertendo in se

percussores quamquam vulnerato Pisoni effugium dedit. Piso in aedem Vestae

pervasit, exceptusque misericordia publici servi et contubernio eius abditus non

religione nec caerimoniis sed latebra inminens exitium differebat, cum advenere

missu Othonis nominatim in caedem eius ardentis Sulpicius Florus e Britannicis

cohortibus, nuper a Galba civitate donatus, et Statius Murcus speculator, a quibus

protractus Piso in foribus templi trucidatur.

44. nullam caedem Otho maiore laetitia excepisse, nullum caput tam

insatiabilibus oculis perlustrasse dicitur, seu tum primum levata omni

sollicitudine mens vacare gaudio cooperat, seu recordatio maiestatis in Galba,

amicitiae in Tito Vinio quamvis immitem animum imagine tristi confuderat,

Pisonis ut inimici et aemuli caede laetari ius fasque credebat. praefixa contis

capita gestabantur inter signa cohortium iuxta aquilam legionis, certatim

ostentantibus cruentas manus qui occiderant, qui interfuerant, qui vere qui falso

ut pulchrum et memorabile facinus iactabant. plures quam centum viginti libellos

praemium exposcentium ob aliquam notabilem illa die operam Vitellius postea

invenit, omnesque conquiri et interfici iussit, non honori Galbae, sed tradito

principibus more munimentum ad praesens, in posterum ultionem.

Chapters 45–48: Tacitus describes the immediate aftermath of the rebellion.

There are numerous displays of flattery from the senate and the people, and the

will of the soldiers reigns supreme. Laco is exiled then assassinated, and Icelus

is publicly executed. Piso and Titus Vinius are both buried by their families, and

Tacitus gives both an obituary in chapter 48.

49. Galbae corpus diu neglectum et licentia tenebrarum plurimis ludibriis

vexatum dispensator Argius e prioribus servis humili sepultura in privatis eius

hortis contexit. caput per lixas calonesque suffixum laceratumque ante Patrobi

tumulum (libertus is Neronis punitus a Galba fuerat) postera demum die

repertum et cremato iam corpori admixtum est. hunc exitum habuit Servius

Galba, tribus et septuaginta annis quinque principes prospera fortuna emensus

et alieno imperio felicior quam suo. vetus in familia nobilitas, magnae opes: ipsi

medium ingenium, magis extra vitia quam cum virtutibus. famae nec incuriosus

nec venditator; pecuniae alienae non adpetens, suae parcus, publicae avarus;

amicorum libertorumque, ubi in bonos incidisset, sine reprehensione patiens, si

mali forent, usque ad culpam ignarus. sed claritas natalium et metus temporum

obtentui, ut, quod segnitia erat, sapientia vocaretur. dum vigebat aetas militari

laude apud Germanias floruit. pro consule Africam moderate, iam senior

citeriorem Hispaniam pari iustitia continuit, maior privato visus dum privatus

fuit, et omnium consensu capax imperii nisi imperasset.